

Datum

2021-11-23

Vår referens

Karin Göranson

Controller

karin.goranson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Plan för att begränsa kostnadsökningar 2021 samt fördelning av tilläggsbudget för 2021 ASN-2021-11746

Sammanfattning

I samband med beslut om godkännande av delårsrapporten beslutade nämnden den 23 september 2021 att ge förvaltningen i uppdrag att återkomma med en plan för att begränsa kostnadsökningar till nämndens sammanträde i oktober 2021.

Kommunstyrelsen har därefter, vid sitt sammanträde den 12 oktober 2021, beslutat att föreslå kommunfullmäktige att utöka arbetsmarknads- och socialnämndens kommunbidrag med 78 miljoner kronor samt med 7,5 miljoner kronor i syfte att återstarta och stärka Malmös kultur- fritids- och föreningsliv.

Kommunfullmäktige beslutade i enlighet med kommunstyrelsens förslag vid sitt sammanträde den 18 november 2021. Protokollet från kommunfullmäktige är vid arbetsmarknads- och socialnämndens sammanträde i november ännu inte justerat och beslutet har därmed ännu inte trätt i kraft, men nämnden föreslås ändå ta ställning till tilläggsbudgeten.

Trots förändrade ekonomiska förutsättningar 2021 kvarstår behovet av fortsatta åtgärder för kostnadsminskningar och effektiviseringar i syfte att uppnå en långsiktigt hållbar ekonomisk situation för verksamheten. Nuläget avseende pågående åtgärder redovisas i ärendet.

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås besluta

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner plan för att begränsa kostnadsökningar och lägger ärendet till handlingarna.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden utökar kommunbidraget för verksamhetsområde *Arbetsmarknad och ekonomiskt bistånd* med 78 miljoner kronor, i syfte att förstärka budgeten för ekonomiskt bistånd.
3. Arbetsmarknads- och socialnämnden utökat kommunbidraget för verksamhetsområde *Stab och förvaltningsövergripande kostnader* med 7,5 miljoner kronor i syfte att öka bidragen till föreningar under 2021.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag §335 Plan för att begränsa kostnadsökningar 2021
- G-Tjänsteskrivelse ASN 211125 Plan för att begränsa kostnadsökningar 2021

Beslutsplanering

ASN presidieberedning 2021-10-06

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2021-10-13

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2021-10-29

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2021-11-25

Beslutet skickas till

Avdelningschefer inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen

Ekonomichef Luisa Hansson

Ärendet**Bakgrund**

I *Delårsrapport 2021*, som behandlades på arbetsmarknads- och socialnämndens sammanträde den 23 september 2021, prognostiserades ett totalt underskott för helåret 2021 på 85 miljoner kronor. Underskottet motsvarar 2,4 procent av tilldelat kommunbidrag.

I samband med beslut om godkännande av delårsrapporten beslutade nämnden att ge förvaltningen i uppdrag att återkomma med en plan för att begränsa kostnadsökningar till nämndens sammanträde i oktober 2021.

I den prognostiserade budgetavvikelsen ingick merkostnader avseende arbetsmarknadsanställningar på knappt 29 miljoner kronor samt ekonomiska konsekvenser av pandemin på totalt drygt 7 miljoner kronor. Kommunfullmäktige beslutade i juni 2021 att tillfälligt befria nämnden från ansvar för det negativa ekonomiska resultat som uppstår till följd av ändrade förutsättningar för finansiering av extratjänster och andra arbetsmarknadsinsatser samt till följd av merkostnader för covid-19.

Det innebär att nämnden inte behöver vidta åtgärder i andra delar av verksamheten för att finansiera dessa merkostnader på totalt 36 miljoner kronor.

Förändrade ekonomiska förutsättningar och tilläggsbudget 2021

Efter nämndens beslut den 23 september har förändringar skett som påverkar nämndens ekonomiska förutsättningar för resten året.

Kommunstyrelsen har vid sitt sammanträde den 12 oktober 2021 beslutat att föreslå kommunfullmäktige att utöka arbetsmarknads- och socialnämndens kommunbidrag med 78 miljoner kronor. Dessutom föreslås kommunfullmäktige besluta att tilldela nämnden ytterligare 7,5 miljoner kronor i syfte att återstarta och stärka Malmös kultur-, fritids- och föreningsliv.

Kommunfullmäktige beslutade i enlighet med kommunstyrelsens förslag vid sitt sammanträde den 18 november 2021. Protokollet från kommunfullmäktige är vid arbetsmarknads- och socialnämndens sammanträde i november ännu inte justerat och beslutet har därmed ännu inte trätt i kraft. Nämnden föreslås ändå ta ställning till tilläggsbudgeten i november, för att

förvaltningen ska hinna nyttja medlen bland annat kopplat till föreningslivet.

Utöver kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige har också nämndens prognos förbättrats väsentligt. Förvaltningen prognostiserar efter oktober månad ett underskott på 20 miljoner kronor, vilket innebär en förbättring av prognosen med 58 miljoner kronor i förhållande till tidigare bedömning. Då kommunfullmäktige ännu inte fattat beslut om tilläggsbudget när prognosen efter oktober upprättades ingår inte dessa tillskott i prognosen.

En viktig förklaring till den förbättrade prognosen är att nämnden beslutat om en överenskommelse om tidigare avflyttning från lokaler på Sigtunagatan som ger nämnden en engångsersättning på 15 miljoner kronor. Enligt gällande redovisningsprinciper ska intäkten redovisas när beslutet är fattat. Denna ersättning har inte funnits med i tidigare prognoser till följd av osäkerhet om utfallet av förhandlingar med fastighetsägaren.

Övriga förklaringar till den förbättrade prognosen är bland annat fortsatt minskade nettokostnader för ekonomiskt bistånd, ökade intäkter för arbetsmarknadsinsatser, ökade överskott för tillfälliga vakanser och försenade rekryteringar samt ökade överskott för fördröjda projekt och åtgärder som planerats under hösten. Mer förklaringar följer under kommentarerna till respektive verksamhetsområde nedan.

Med hänsyn till det kommunbidragstillskott som kommunfullmäktige beslutat om den 18 november förbättras arbetsmarknads- och socialnämndens ekonomiska prognos ytterligare så att nämnden kommer att redovisa ett överskott vid årets slut. Underskottet avseende ekonomiskt bistånd kvarstår dock, till följd av att utbetalt bistånd inte minskat i den omfattning som budgeterats. Därför föreslår förvaltningen att tilläggsbudgeten på 78 miljoner kronor i sin helhet fördelas till verksamhetsområde *Arbetsmarknad och ekonomiskt bistånd*, i syfte att förstärka budgeten för utbetalt ekonomiskt bistånd. Kommunbidraget på 7,5 miljoner kronor för att stärka Malmös föreningsliv föreslås fördelas till verksamhetsområde *Stab och förvaltningsövergripande kostnader*, till budgeten för föreningsbidrag.

Långsiktigt hållbara effektiviseringar

Trots att förändrade ekonomiska förutsättningar bedöms medföra att nämnden inte längre redovisar underskott för 2021 kvarstår behovet av åtgärder för kostnadsminskningar och effektiviseringar i syfte att uppnå en långsiktigt hållbar ekonomisk situation för verksamheten.

Förvaltningen fortsätter därför sitt arbete enligt den inriktning som fastslogs i nämndens *Plan för att begränsa kostnadsökningar* som antogs i maj 2020. Inriktningen i planen är att arbeta med effektivisering genom prioritering och omställning för att begränsa kostnadsökningarna samtidigt som Malmöborna får det stöd och den hjälp de har rätt till och behov av.

Åtgärderna har börjat få effekt och bidrar till minskande kostnader på vissa områden. Samtidigt ökar behoven av insatser i andra delar av nämndens verksamhet, med fortsatt höga nivåer av orosanmälningar och insatser till barn och unga.

Inom verksamhetsområdet Arbetsmarknad och ekonomiskt bistånd arbetar verksamheten fortsatt efter principen ”*arbete först*” – att alla som kan arbeta ska arbeta – med fokus på att fler malmöbor ska bli självförsörjande, framför allt genom arbete och/eller studier.

Åtgärderna inkluderar:

- Stadens satsning på 1 000 fler arbetsmarknadsanställningar.
- Arbeta för att utnyttja samtliga platser och arbeta med alla vuxna i hushållen som deltar i projektet *Malmökraften*. Resultaten till arbetet och studier är högre för deltagare i Malmökraften än i *Jobb- och utvecklingsgarantin*.
- Arbetet med att öka antalet avslut till arbete och studier från arbetsmarknadsinsatser har lett till en ökning med 35 procent jämfört med 2020 (för perioden januari-augusti, källa: *Delårsrapport 2021*)

Arbetet med att förebygga felaktiga utbetalningar och misstänkta bidragsbrott inom ekonomiskt bistånd har fortsatt under året. Verksamheten utreder ärenden som rör misstänkt felaktigt utbetalt bistånd och genomför parallellt kompetenshöjande insatser för medarbetare, i syfte att öka möjligheterna att i ordinarie handläggning uppmärksamma felaktigheter och misstänkta bidragsbrott.

Under hösten pågår ett arbete med reviderade riktlinjer och förtydligad vägledning vid bedömning av hyreskostnader.

Inom verksamhetsområdet Individ och familj fortsätter arbetet med att utöka antalet insatser i egen regi för att kunna tillgodose en större andel av behovet av öppenvård och institutionsplaceringar och därmed minska kostnaderna för externt köpt vård.

Ett exempel är utökningen av nämndens institution Enebacken som under våren utökats med ytterligare en behandlingsavdelning. Omställningen kompletteras med ett arbete för att mer effektivt utnyttja vård- och boendeplatser i egen regi. Verksamheten arbetar också för att erbjuda flexibla insatser i hela vårdkedjan samt stärka de tidiga och samordnade insatser som riktar sig till barn och unga.

För verksamhetsområdet Boende, tillsyn och service ligger fokus på åtgärder för att fortsätta arbetet med att fler malmöbor ska ha en egen bostad samt för att minska hemlöshetskostnaderna. Arbetet med att ställa om boenden som använts till bostättningslagens målgrupp till hemlösa hushåll fortsätter för att mer effektivt utnyttja vård- och boendeplatser i egen regi. Totalt har nettokostnaderna för hemlöshet minskat med drygt 35 procent sedan 2018.

Digitalisering är ett viktigt verktyg för ökad kostnadseffektivitet med bibehållen kvalitet i verksamheten. Ett exempel är digitaliseringen av ekonomiskt bistånd, där klienter kan återansöka och följa sin ansökan digitalt, som förbättrar servicen till Malmöborna samtidigt som det frigör tid för ökad kvalitet och förbättrad arbetsmiljö för socialsekreterarna.

Översyn av verksamhetens lokaler och effektivisering av användningen av dessa är ytterligare ett verktyg för att på sikt sänka kostnaderna. För att kunna leverera en god kvalitet till Malmöborna är det också viktigt att säkerställa rätt bemanning i förvaltningen, genom rekrytering, kompetensförsörjning och genom att behålla medarbetare.

Beslutade åtgärder – juni 2021

I juni 2021 fattade nämnden beslut om ett effektiviseringskrav på 1 procent per verksamhetsområde, med undantag för kostnader för utbetalningar av ekonomiskt bistånd samt externt köpt vård, i syfte att minska kostnaderna med 20 miljoner kronor 2021.

Effektiviseringskravet ligger kvar och följs upp i årsanalysen.

Syftet med att föreslå en generell effektivisering, eller återhållsamhet, motsvarande 1 procent var att möjliggöra för budgetansvariga chefer att göra avvägningarna kring vilka typer av åtgärder som är hållbara inom deras respektive ansvarsområde och som får minst påverkan på malmöbor som har rätt till och behov av nämndens insatser.

Inför arbete med nämndens budget för 2022 pågår en inventering och aktualisering även av tidigare beslutade åtgärdsplaner i syfte att säkerställa att dessa fortfarande är relevanta där målet är att verksamheten ska klara uppdraget inom tilldelad budgetram.

Ansvariga

Luisa Hansson Ekonomichef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef